

P7_TA-PROV(2010)0283

Kirgisian tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 8. heinäkuuta 2010 Kirgisian tilanteesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kirgisiasta ja Keski-Aasiasta ja etenkin 12. toukokuuta 2005 ja 6. toukokuuta 2010 antamansa päätöslauselmat,
  - ottaa huomioon 20. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman EU:n Keski-Aasian strategiasta¹,
  - ottaa huomioon väkivaltaisten konfliktien estämiseksi laaditun Euroopan unionin ohjelman, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi Göteborgissa vuonna 2001,
  - ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / korkean edustajan Catherine Ashtonin 11. kesäkuuta 2010 antaman julkilausuman Kirgisian uusista yhteenotoista ja hänen 28. kesäkuuta 2010 antamansa julkilausuman maan perustuslakia koskevasta kansanäänestyksestä,
  - ottaa huomioon ulkoasiainneuvoston 14. kesäkuuta 2010 hyväksymät päätelmät,
  - ottaa huomioon Etyjin puheenjohtajan erityislähettilään, YK:n erityisedustajan ja EU:n erityisedustajan Kirgisian tilanteesta 16. kesäkuuta 2010 antaman yhteisen julkilausuman,
  - ottaa huomioon uutta kumppanuutta Keski-Aasian kanssa koskevan EU:n strategian, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi kokouksessaan 21. ja 22. kesäkuuta 2007,
  - ottaa huomioon neuvoston ja komission 14. kesäkuuta 2010 Eurooppa-neuvostolle antaman yhteisen raportin, joka koskee EU:n Keski-Aasian strategian toteuttamisen edistymistä,
  - ottaa huomioon EU:n ja Kirgisian välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka tuli voimaan vuonna 1999,
  - ottaa huomioon Keski-Aasiaa koskevan, vuodet 2007–2013 kattavan Euroopan yhteisön alueellisen strategia-asiakirjan,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Etelä-Kirgisiassa sijaitsevilla Ošin ja Jalal-Abadin kaupungeissa puhkesi 11. kesäkuuta 2010 väkivaltaisia yhteenottoja, jotka kärjistyivät vähitellen, kunnes tietojen mukaan 14. kesäkuuta 2010 sadat aseistautuneet miehet valtasivat kadut,

---

¹ EUVL C 184 E, 6.8.2009, s. 49.

ampuivat siviilejä ja sytyttivät liikkeitä palamaan valiten kohteensa etnisen alkuperän mukaan,

- B. toteaa, että Kirgisian viranomaisten mukaan yhteenotoissa menehtyi noin 300 ihmistä, mutta väliaikaista hallitusta johtava Roza Otunbajeva ja monet muut ovat pelänneet, että kuolonuhreja saattaa todellisuudessa olla paljon enemmän; ottaa huomioon, että yli 2 000 loukkaantui tai joutui sairaalahoitoon ja että monet ovat yhä kateissa,
- C. ottaa huomioon, että väkivaltaisuuksien takia arviolta 300 000 on joutunut siirtymään kotimaansa sisällä ja 100 000 on paennut naapurimaahan Uzbekistaniin; toteaa, että Taškentin hallitus antoi pakolaisille humanitaarista apua kansainvälisten järjestöjen avustuksella, mutta se sulki Kirgisian vastaisen rajansa 14. kesäkuuta 2010 vedoten siihen, ettei se pysty ottamaan vastaan enempää pakolaisia,
- D. ottaa huomioon, että väliaikainen hallitus julisti alueelle hätätilan ja että turvallisuusjoukot eivät kyenneet saamaan tilannetta hallintaansa; ottaa huomioon, että väliaikainen presidentti Roza Otunbajeva on saanut kieltävän vastauksen Venäjän presidentille Medvedeville ja kollektiivista turvallisuussopimusta käsittelevälle järjestölle CSTO:lle esittämiinsä pyyntöihin, että ne antaisivat sotilaallista tukea järjestyksen palauttamiseksi; toteaa, että Etyjille on esitetty kansainvälisten poliisivoimien lähettämistä koskeva pyyntö, jota se parhaillaan käsittelee,
- E. ottaa huomioon, että EU:lle on hyvin tärkeää, että Kirgisia on rauhallinen, demokraattinen ja taloudellisesti hyvinvoiva alue; ottaa huomioon, että EU on etenkin Keski-Aasiaa koskevassa strategiassaan sitoutunut olemaan yksi alueen maiden kumppaneista; katsoo, että nyt tarvitaan pikaisesti paljon enemmän kansainvälistä sitoutumista ja että EU:n reagointi vaikuttaa sen uskottavuuteen kumppanina,
- F. ottaa huomioon, että komissio on osoittanut viisi miljoonaa euroa järjestääkseen lääkinnällistä hätäapua, humanitaarista apua, muita tuotteita kuin elintarvikkeita sekä suojelua ja psykologista tukea kriisin koettelemille henkilöille; toteaa, että tätä avustusmäärää pitäisi verrata YK:n esittämään pikaiseen vetoomukseen 71 miljoonan Yhdysvaltain dollarin hätäavusta,
- G. ottaa huomioon, että vuonna 2001 hyväksytyssä Göteborgin ohjelmassa ja myöhemmissä asiakirjoissa Euroopan unioni on tunnustanut konfliktien ehkäisyn merkityksen ja että Kirgisian nykytilanne edellyttää teoreettisten pohdintojen muuntamista käytännön toimiksi,
- H. toteaa, että 27. kesäkuuta 2010 pidetty kansanäänestys sujui melko rauhallisesti ja siihen osallistuttiin vilkkaasti ja että yli 90 prosenttia äänestäneistä hyväksyi uuden perustuslain, joka tasapainottaa presidentin ja parlamentin valtaa ja vahvistaa Roza Otunbajevan aseman väliaikaisena presidenttinä 31. joulukuuta 2011 saakka sekä maan perustuslakituomioistuimen erottamisen; ottaa huomioon, että maan parlamenttivaalit aiotaan pitää 10. lokakuuta 2010,
- I. toteaa, että Keski-Aasian mailla on eräitä yhteisiä haasteita, kuten köyhyys, ihmisten turvallisuuden vakava vaarantuminen ja tarve vahvistaa demokratiaa, hyvää hallintoa ja oikeusvaltion periaatteita; katsoo, että alueellisen yhteistyön palauttaminen ja tehostaminen on välttämätöntä, jotta voidaan yhteisesti puuttua alueen ongelmiin ja

haasteisiin; katsoo, että alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden on yhteisesti pyrittävä ratkaisemaan alueen ongelmia ja haasteita,

- J. katsoo, että EU:n on aina noudatettava sitoumustaan ja sisällytettävä ihmisoikeudet, demokratia ja oikeusvaltion periaatteet kolmansien maiden kanssa tekemiinsä sopimukseen ja edistettävä demokraattisia uudistuksia johdonmukaisella politiikalla, joka parantaa sen uskottavuutta alueellisena toimijana,
1. on syvästi huolissaan Etelä-Kirgisiassa puhjenneista traagisista ja väkivaltaisista yhteenotoista ja ilmaisee osanottonsa kaikkien uhrien omaisille;
  2. tuomitsee Etelä-Kirgisian äskettäiset väkivaltaisuuudet; pitää ihmishenkien menetyksiä valitettavina ja toivoo, että Kirgisian konfliktiin voitaisiin löytää rauhanomainen ratkaisu, joka perustuu demokratian ja oikeusvaltion periaatteille ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle;
  3. kehottaa väliaikaista hallitusta teettämään – mahdollisesti kansainvälisten toimijoiden avustamana – uskottavan, puolueettoman ja riippumattoman selvityksen väkivaltaisuuksista, jotta niihin syyllistyneet saadaan oikeuteen vastaamaan teoistaan;
  4. kehottaa väliaikaisia viranomaisia tekemään kaikkensa, jotta paluu normaaleihin oloihin varmistuisi, ja luomaan kaikki tarvittavat edellytykset sille, että pakolaiset ja maansisäiset pakolaiset voivat palata koteihinsa vapaaehtoisesti turvassa ja ihmisarvonsa säilyttäen; kehottaa paikallisia viranomaisia toteuttamaan tehokkaita luottamusta vahvistavia toimia ja käynnistämään aidon vuoropuhelun Etelä-Kirgisian kaikkien etnisten yhteisöjen kanssa pyrkien kehittämään uskottavaa sovinnontekoprosessia;
  5. kehottaa tässä yhteydessä komissiota lisäämään humanitaarista apua yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa ja käynnistämään tuhoutuneiden kotien rakentamiseksi ja menetetyt omaisuudet korvaamiseksi lyhyen ja keskipitkän aikavälin jälleenrakennusohjelmia ja toteuttamaan kunnostushankkeita yhteistyössä Kirgisian viranomaisten ja muiden avunantajien kanssa, jotta voidaan luoda suotuisat olosuhteet pakolaisten ja maansisäisten pakolaisten paluulle; kiinnittää tässä yhteydessä huomiota paikallisten kehityshankkeiden merkitykseen;
  6. muistuttaa, että tarvitaan huomattavia kansainvälisiä toimia Etelä-Kirgisian avustamiseksi jälleenrakennuksessa, vakauttamisessa ja sovinnonteossa ja että Biškekissä 27. heinäkuuta 2010 pidettäväksi kaavailtu lahjoittajien kokous tarjoaa tilaisuuden näiden toimien perustan valamiseen;
  7. korostaa, että humanitaarisen avun ohella tarvitaan toimia tilanteen vakauttamiseksi ja uusien väkivaltaisuuksien huomattavan riskin pienentämiseksi ja estämiseksi, sillä väkivaltaisuuudet saattavat uhata myös Uzbekistanin, Kirgisian ja Tadžikistanin aluetta halkovan Ferganan laakson muiden alueiden rauhaa ja turvallisuutta;
  8. edellyttää, että Etelä-Kirgisian äskettäisten väkivaltaisuuksien koettelemille ihmisille annettavaa EU:n humanitaarista apua lisätään tuntuvasti ja että vakautusvälinettä käytetään kattavasti;

9. uskoo lisäksi, että EU:n on lisättävä pidemmällä aikavälillä sitoutumistaan Etelä-Kirgisiaan; kehottaa uudelleen komissiota laatimaan ehdotuksia kehitysyhteistyövälineen varojen uudelleen kohdentamiseksi, jotta EU voisi helpommin reagoida Kirgisian uuteen tilanteeseen; on edelleen sitä mieltä, että EU:n Keski-Aasian politiikassa on keskityttävä ihmisten turvallisuuteen;
10. kehottaa komission varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita tukemaan ja aktiivisesti edistämään Etyjin poliisioperaation pikaista käynnistämistä, jotta voidaan estää uusien väkivaltaisuuksien puhkeaminen, vakauttaa tilanne kaupungeissa, joissa yhteenottoja on esiintynyt, suojella uhreja ja heikoimmassa asemassa olevia sekä helpottaa pakolaisten ja maansisäisten pakolaisten paluuta;
11. ottaa huomioon, että Kirgisiassa 27. kesäkuuta 2010 järjestetty kansanäänestys maan perustuslaista sujui rauhallisesti; korostaa, että perustuslain mukaiseen järjestykseen ja oikeusvaltion periaatteisiin palaaminen on ratkaisevaa maan tilanteen pitkäaikaisen vakauttamisen kannalta; tähdentää, että seuraavien (alustavasti lokakuulle 2010 kaavailtujen) parlamenttivaalien olisi muodostettava perustuslaillinen pohja hallitukselle, jolla on vahva legitimitetti ja joka saa kansalaisten laajan tuen; kehottaa siksi viranomaisia toteuttamaan välittömiä ja päättäväisiä toimia Etyjin/ODIHR:n yksilöimien merkittävien puutteiden korjaamiseksi ajoissa ennen tulevia parlamenttivaaleja; odottaa lujien parlamenttien välisten yhteyksien luomista Kirgisian tulevan parlamentin kanssa;
12. on huolissaan raporteista, jotka koskevat eräiden ihmisoikeuksien puolustajien pidätyksiä Kirgisiassa, ja vaatii heidän välitöntä vapauttamistaan; kehottaa kirgiisiviranomaisia toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että ihmisoikeuksien puolustajat voivat jatkaa esteettä toimintaansa ihmisoikeuksien edistämiseksi ja puolustamiseksi;
13. korostaa, että hajaannuksen torjuminen on sekä Kirgisian, sen naapureiden, Venäjän, Kiinan, EU:n, Yhdysvaltojen, Etyjin että muun kansainvälisen yhteisön etujen mukaista, ja kehottaa kaikkia osallistujia etsimään synergia ratkaisuja;
14. on huolissaan Kirgisian demokratisoitumisprosessin hankaluuksista, jotka tuntuvat johtuvan Kirgisian väliaikaisen hallituksen heikosta asemasta ja maan rikollisverkostojen, kuten Etelä-Kirgisian huumeiden salakuljettajien, vahvuudesta;
15. katsoo, että on luotava moniarvoinen poliittinen järjestelmä, joka mahdollistaa erilaisten etujen edustuksen ja sovittelun, jotta voidaan lievittää jännitteitä ja välttää uudet väkivaltaisuuDET ja jotta EU ja sen jäsenvaltiot voivat tukea aktiivisesti demokratisoitumista ja pyrkiä kaventamaan kansainvälisten toimijoiden asenteissa ilmeneviä eroja, mikä parantaisi Kirgisian uudistusprosessin mahdollisuuksia;
16. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Kirgisian väliaikaiselle hallitukselle, Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille, Etyjin pääsihteerille sekä Euroopan neuvoston pääsihteerille.